

Lovforslag om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen

Ekstern høring fra den 30. Juni 2021 til den 18. August 2021

Eksterne høringssvar med bemærkninger til lovforslaget	
1.	Danmarks Naturfredningsforening
2.	Dansk Energi
3.	Dansk Industri
4.	Jakob Ramlau Eriksen (på vegne af en løst koblet kreds af borgere og fagfolk)
5.	Rambøll
6.	Rådet for Grøn Omstilling
7.	VindØ Konsortiet
8.	Wind Denmark
9.	WWF
10.	Ørsted
Eksterne høringssvar uden bemærkninger til lovforslaget	
1.	Forbrugerrådet Tænk
2.	Københavns Erhvervsakademi (KEA)

Dato: 18.08.2021 | Udarbejdet af: Lasse Jesper Pedersen,
Lasse@DN.dk og Therese Goodley Dannisøe Nissen, tgdn@dn.dk

Danmarks
Naturfredningsforening

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Telefon: 39 17 40 00
Mail: dn@dn.dk

Til: **Energistyrelsen**

Hørings svar vedrørende:

Udkast til forslag til lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen

Danmarks Naturfredningsforening takker for muligheden for at kommentere på forslaget til 'Lov om projektering og anlæg i Nordsøen'. Udbygning af den danske vindenergi er af afgørende betydning, hvis Danmark skal opfylde sine forpligtelser i Paris-aftalen. Det er også med det udgangspunkt at vi har læst høringsmaterialet. Når det så er sagt, så har vi en række bekymringer i forhold til særligt naturen, som vi mener er relevante at få med i lovforslaget.

Indhold:

Verdensmål.....	1
Klimamæssige konsekvenser.....	2
Miljø- og naturmæssige konsekvenser.....	2
Power to X.....	2
Miljøvurdering.....	2
Klageadgang.....	2
Afsluttende bemærkninger.....	3

Verdensmål

I bemærkningerne til lovforslaget, side 43, beskrives hvordan projektet understøtter FN's Verdensmål nr. 7, 9, 13 og 17. Det undrer imidlertid at man ikke har omtalt det 14. verdensmål: Livet i Havet - al den stund at der jo netop er tale om en hav-vindmøllepark - midt på og i - havet. Uanset om påvirkningen er positiv eller negativ bør det 14. verdensmål nævnes og der bør ligeledes kort redegøres for og beskrives hvilken effekt parken forventes at have på det.

Klimamæssige konsekvenser

DN anerkender grundlæggende at parken vil have en positiv klimaeffekt, men finder det problematisk at man på side 50 i bemærkningerne bl.a. skriver at parken ikke vil have "klimamæssige konsekvenser af varig karakter". Det er ikke korrekt. Det konstruktions (herunder produktion af cement, råstofudvinning, frigivelse af CO₂ til vandsøjlen ifm. etableringen mv.) 'koster' er ganske vist en engangsudledning, men drivhusgasserne bliver i atmosfæren mange år fremover. For at kunne vurdere projektet i forhold til andre projekter (tættere på land, andre teknologier osv.) er det afgørende at man ikke bare sætter udledningen til "nul". Det er et kompliceret regnestykke, men som minimum bør nævnes og senere redegøres for ifm. de kommende miljøundersøgelser. Her bør man også beskrive hvornår parken klimamæssigt forventes at være "betalt tilbage".

I det sammenfattende skema side 56 har man desuden undladt at beskrive de klimamæssige konsekvenser/påvirkninger. Som redegjort for herover, så kan man ikke blot betragte disse som ikke eksisterende, positive som negative, og derfor bør de også sammenfattes her.

Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Det er positivt at man forholder sig til, at der skal afgraves sand i forventeligt meget store mængder, og at det vil betyde tab af havbund og at hydrologien kan ændre sig. Det er vigtigt at vi får beskrevet dette ordentligt i en kommende miljøundersøgelse. Ofte kommer man automatisk til at betragte kunstige rev som havende en positiv effekt på havmiljøet da der ofte indfinder sig mere (synligt) liv her end tidligere, en her er det vigtigt at understrege at et menneskeskabt rev sådan et sted, er at betragte som et fremmedelement i den havbundstype. Alle havbundstyper har i udgangspunktet sin ret og rolle i de naturlige økosystemer de indgår i. Man må heller ikke glemme at kunstige rev også kan blive 'stoppested' for potentielt invasive arter.

Power to X

Det bør også nævnes at den producerede el fra energioen og tilhørende vindmølleparker så vidt muligt føres i land. Der har været tale om at brintproduktion og PtX-anlæg kunne placeres ude på havet, men disse bør i stedet placeres på land, tæt på store fjernvarmemarkeder. I fremtiden er denne slags synergier afgørende for at vi kan reducere et kraftigt stigende energibehov og det virker i øvrigt åbenlyst at overskudsvarmen bør udnyttes. Størrelsen af øen bør derfor dimensioneres efter at disse anlæg ikke ligger på øen. Ud over at dette efter alt at dømme også vil være billigere, så er det alt andet lige også en fordel for naturen i havet.

Miljøvurdering

Det fremgår at man indledningsvist vil starte med at bygge de første 3 GW. Det er i udgangspunktet helt uproblematisk set fra voers siden, men det der er vigtigt for Danmarks Naturfredningsforening er at det ikke betyder at man laver en miljøvurdering af en 3 GW park, hvis hele projektets økonomi og relevans afhænger af at man i fremtiden vil udvide til 10 GW. I så fald bør og skal hele projektet miljøvurderes fra starten af. Dette er nødvendigt både for at give et retvisende billede, men også for at man samlet set kan finde den bedste løsning for alle - herunder naturen.

Klageadgang

DN bemærker indledningsvist at lovforslaget ved Klima, energi- og forsyningsministeren generelt fratager offentligheden mulighed for at klage (lovforslagets §11-13). Det vedrører bl.a. klager over screeningsafgørelser, klageadgangen for råstofindvinding (§20 i lov om råstoffer), klageadgang ifm. sand til energioen (§12) og klager over museumsloven (§4 i museumsloven). Der kan hverken klages til ministeren

eller anden administrativ myndighed. Det undrer også i den forbindelse at beslutningskompetance vedrørende åbenlyse miljøspørgsmål rykkes fra Miljøministeren til Klima-, Energi- og Forsyningsministeren og vi efterspørger i den forbindelse en god begrundelse herfor?

DN har fuld forståelse for at man ønsker at rydde så mange sten af vejen som muligt for at sikre projektets fremdrift, særligt i disse tider, men klagemuligheden eksisterer i høj grad for at vi i fællesskab kan sikre at loven overholdes. Det burde være i alles interesse, da der som bekendt kun kan klages over retlige forhold. DN ser det også som et generelt demokratisk problem, hvis man fratager div. Interessenter muligheden for at klage. At argumentere for, at alle kan afprøve en afgørelse ved en domstol er jo generelt ikke en mulighed for hverken privatpersoner, foreninger eller organisationer. Vi appellerer derfor til at man genovervejer denne beslutning. Eksempelvis kunne man tildele projektet en form for særstatus i samfundets interesse, og beslutte at fremskynde behandling af eventuelle klager der måtte komme.

En anden måde at begrænse antallet af eventuelle klager ville være at sørge for ordentlig og reel inddragelse af særlige interessenter undervejs. At man fratager civilsamfundet adgangen til at klage, fordrer ikke ligefrem en god process.

Afsluttende bemærkninger

Med de omfattende ambitioner og store arealer der skal bruges til havvind i Danmark (og resten af verden) i fremtiden, vil der højst sandsynligt ske et stort pres på havnaturen. Derfor bør der i forbindelse med etableringen af en så indgribende konstruktion ikke blot tænkes i at undgå eller minimere skadelige påvirkninger, men også i om parkerne og konstruktionen af dem på den ene eller anden måde kan "levere noget tilbage til naturen" i tilknytning til eller udenfor anlægsområdet. Eksempelvis kunne man for at afbøde det samlede kumulative pres, se på kompenserende initiativer såsom at reducere eller forbyde udvalgte andre aktiviteter i et område nær konstruktionen.

På vegne af,
Danmarks Naturfredningsforening

Lasse Jesper Pedersen
Tlf: 31193234, mail: lasse@dn.dk
Klima- og Energipolitisk Seniorrådgiver
Danmarks Naturfredningsforening

Dok. ansvarlig: SRV
Sekretær:
Sagsnr: s2021-997
Doknr: d2021-21317-8.0
17. august 2021

Høringssvar vedr. Lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen

Dansk Energi takker for muligheden for at afgive høringssvar af lovforslaget om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen.

Dansk Energi deler bekymringen om eventuelle forsinkelser som følge af klagesagsbehandling hos en administrativ myndighed. Derfor er vi positivt indstillede overfor, at de tilladelser eller afgørelser, der er udstedt af hhv. Klima- Energi- og Forsyningsminister, Miljøminister, samt Kulturminister i relation til energiøen i Nordsøen ikke kan indbringes for en administrativ myndighed, jf. §11-13. Samtidigt er det positivt at retssikkerheden opretholdes ved at forurettede kan prøve tilladelser og afgørelser udstedt af ovenstående ministre for en domstol, jf. §14.

Dansk Energi ser det også som positivt, at Klima- Energi og Forsyningsministeren kan understøtte fremdriften i projekteringen af energiøen bl.a. gennem indhentning af tilladelser til indvinding af sand. Sandindvindingstilladelser er relevante da det er vedtaget ved lov, at energiøen skal være en inddæmmed ø.

I medfør af lovforslaget kan Klima-, Energi- og Forsyningsministeren fastsætte regler om betaling af gebyrer til dækning af omkostningerne ved forberedelse til projektering af anlægget af energiøen, behandling af ansøgningen om tilladelser og tilsyn. Det fremgår af baggrundsmaterialet at dette er *"opgaver, som normalt vil skulle udføres af bygherre, men som klima-, energi- og forsyningsministeren eller en myndighed [...] har fået delegeret denne opgave, i stedet vil udføre på vegne af bygherre af hensyn til tidsoptimering af anlægsarbejdet [...] eksempelvis forbundet med forberedelsen af bygherrens VVM-proces eller dennes arbejde med identifikation af en egnet sandressource.*

I den sammenhæng er det værd at bemærke, at Klima- Energi og Forsyningsministerens fastsættelse af betaling og gebyrer i henhold til §9 bør understøtte ambitionen om *billig udbygning af storskala havvind fra den danske eksklusive økonomiske zone (EEZ)*, hvilket også betyder at det ikke må fordyre udbygningen unødigt.

Det er vigtigt, at omkostninger forbundet med Klima- Energi- og Forsyningsministerens forberedende arbejde er opgjort forud for det tidspunkt energiøen sættes i udbud, så dette er en kendt omkostning på tidspunktet for budafgivelse.

Lovforslaget indeholder ikke en tidsbegrænsning af ministerbeføjelserne tildelt i henhold til §4. Derfor er det vigtigt at påpege at vilkår for vedligehold eller drift af energiøen skal fremgå af det kommende udbudsmateriale for energiøen og ikke justeres efter endt udbud. Dermed udtrykker vi en bekymring i forhold til tiltag, der kan fordyre ejerskabet af energiøen for de(n) aktører, med hvilke staten ejer energiøen. Fastsættelse af vilkår af vilkår for drift og vedligehold bør være en opgave for den fremtidige direktion, der nedsættes af staten og private aktører.

Baggrundsmaterialet beskriver gentagende gange at den planlagte energiø og havvindmølleparker er placeret tæt på udpegede Natura-2000- og havstrategiområder. I den sammenhæng er det værd at bemærke at energiøen i Nordsøen samt dertilhørende havvindmølleparker jf. tillæg til Klimaaftalen om ejerskab og konstruktion (4. februar 2021) betegnes som "kritisk infrastruktur". Det er Dansk Energis vurdering, at energiøen og dertilhørende havvindmølleparker er *bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser* og at der *ikke findes reelle alternativer* til den påtænkte 10 GW-energiø jf. gennemførte screeninger af søterritoriet. Den fuldt udbyggede energiø vil kunne levere 40-50 TWh p.a. – til sammenligning udgjorde det samlede, danske elforbrug i 2020 ca. 32 TWh. I det tilfælde der opstår et behov for at afvejning samfunds- og naturhensyn bør ovenstående indgå i en vurdering om hvorvidt dispensation fra naturbeskyttelsesloven kan foretages.

Med venlig hilsen

Simon Riis Vilhelm Verland
Konsulent, Dansk Energi

27. august 2021

KRNI

DI-2021-39646

Deres sagsnr.: «CaseContact_EksternReference»

Energistyrelsen
Att: Ann-Cathrine Pedersen og
Amalie Gjødesen Thystrup

Dansk Industri
Confederation of Danish Industry

Sendt på e-mail til hoeringenergioe@ens.dk,
ens@ens.dk, acpe@ens.dk og agtp@ens.dk

Høringsvar til forslag til lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen

Dansk Industri er ikke blevet hørt om forslag til lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen. Det er en fejl som DI er blevet opmærksom på og vi indsender hermed høringssvar.

Høringer vedrørende energiområdet bedes sendt til energiafd@di.dk og hoering@di.dk

Det er vigtigt, at der er opmærksomhed på tidsplanen for realisering af energiøerne.

Det er derfor positivt, at lovforslaget begrænser adgangen til at rejse klagesager til administrative myndigheder. Retssikkerheden er sikret ved adgangen til domsolsprøvelse.

Det er ligeledes positivt, at lovforslaget samler ansvaret for de fleste myndighedsgodkendelser og placerer det hos Klima-, energi- og forsyningsministeren. Derudover har Klima-, energi og forsyningsministeren en særlig rolle i henhold til VE-direktivet som fælles kontaktpunkt og facilitator for godkendelsesprocesser, der er særlig vigtig for et projekt af Energiøens størrelse. Det er væsentligt, at Klima-, energi- og forsyningsministeren sikrer en god koordinering af de nødvendige undersøgelser og godkendelser med henblik på at sikre mod unødige ophold og ventetid i myndighedsbehandlingen.

Med venlig hilsen

Kristian Nielsen

Høring energiøerne

Fra: Jakob Ramlau <ramlaujakob@gmail.com>
Sendt: 18. august 2021 22:49
Til: Høring energiøerne; Energistyrelsens officielle postkasse; Ann-Cathrine Pedersen
Emne: Ang: Høringssvar angående 'forslag om projektering og anlæg af energiø i Nordsøen'...

Energistyrelsen
Att: Anne-Cathrine Pedersen m.fl...

Ang: Høringssvar angående 'forslag om projektering af energiø i Nordsøen,....

Undertegnede ønsker hermed, på opfordring og på vegne af en løst koblet kreds af borgere og fagfolk, at afgive høringssvar. I forbindelse med lovforslag om projektering og anlæg af energiøer i Nordsøen. Bemærkningerne er følgende:

1) Politiske beslutninger kan ændres! Vores undersøgelser, i løbet af de nedlukninger af både marked og civilsamfund, der har præget tiden med Corona, og med hvad deraf følger for folk og fællesskaber, de tyder i al overvældende grad, i al fald indtil andet er bevist, på at fundamentet til Energiøen i Nordsøen kan bygges på eller af dele af genbrugte platforme fra olieindustrien, langt billigere end hvad 'markedet' ellers har regnet sig frem til.

Energistyrelsen har i et notat til Folketinget af december 2020, mener jeg, man har nok selv bedst styr på alle detaljerne, gjort gældende at fundamentet til et energiø anslås at koste cirka 27 milliarder. Plus-minus. Og med alle forbehold.

Siden har COWI Consult, som 'ministeriets officielle rådgiver', belyst projektet med en rapport af Januar 2021, ligesom problemstillingen i mellem bygning af en fysisk ø, vist nok af sand, eller en stålkonstruktion, var oppe i den offentlige debat. Hvor energiselskabet Ørsted, eller en enkelt ingeniør derfra, som ifølge Hanne Storm fra Energinet 'også havde en chef', dristede sig til at mene at en ø af en stålkonstruktion nok var både bedre og billigere end en fysisk ø; der blev også nævnt en besparelse på cirka 10 milliarder kroner,.... inden han blev kaldt til orden, ham fra Ørsted, der tog begrebet 'samfundsansvar' alvorligt,....

Ingen af parterne har imidlertid ulejligen sig med at checke prisen på og værdien af de boreplatforme - fremgår det af både telefoniske sonderinger og de officielle rapporter - der ellers fylder op i havnen i Frederikshavn, hvor gode kræfter har banket en lille 'genbrug-af-boreplatforme' industri op - og i Esbjerg, hvor flere af Mærsk Drillings platforme har ligget til kaj,...

Skrotprisen på en boreplatform starter ved cirka 70 millioner kroner, ligesom der i foråret 2021 er handlet to Mærsk Drilling Platforme til samlet 190 millioner kroner. I følge de specialmedier der følger Energisektoren. Det er beløb der ligger 'lysår' under de beløb, VindØ konsortiet, må man gå ud fra, Dansk Industri v. Troels Ranis og andre mener skal bruges på en fysisk ø midt ude i Nordsøen. Som, viser det sig så, ingen af dem alligevel har tænkt sig selv at 'finansiere'; læs betale for at bygge, få i drift! Og drive.

Her kan vel gøres gældende at det ikke er altid at 'markedet', læs kommercielle eller semistatslige aktører, af egen drift finder frem til de bedste og billigste løsninger. Specielt ikke i en sektor der er præget af pengeregighed med placerings problemer, læs pensionspenge, og et indarbejdet mønster for statslig support' og favoriseringer via folks elregninger i den grønne sags tjeneste,... hvorfor det måske, for de folk der står med myndighedsansvaret, kan være ulejligheden værd at lytte til andre aktører. Også de mindre aktører, der ikke har fuldtids lobbyister ansat til at hive støttekroner og statslige favoriseringer i land. Det har vi så gjort. Spurgt lidt ind til tingene her og der,.. Sonderinger der, i sagens natur, har været lidt

fortrolige så længe 'markedet' har været lukket ned under Coronaen. Læs, de dele af markedet hvor man mødes, sparker dæk og taler lidt om livet og tager sin tid før man finder ud af om der skal handles. Og med hvem. (Uagtet det ligger myndighedsansvaret og det politiske ansvar vel i at få de bedste og billigste løsninger realiseret. Til glæde for almenheden. Og hvem der så realiserer det er sekundært. Ingen jeg har talt med har direkte økonomiske interesser i at få en genbrugsø realiseret, men flere vil være bidrage til at få gode løsninger fremad, læs spare samfundet for unødige milliardudgifter...)

2. H.C øer - og en folkekapitalistisk model...

Undertegnede vil derfor henstille, i al ydmyghed, at 'genbrugsøen', herefter kaldet H.C. Øen, og den her foreslåede ejerskabs- og finansieringsmodel bliver taget i betragtning. I de videre undersøgelser. Med eller uden ministerbemyndigelse...

H.C. øen, opkaldt efter lige dele H.C. Ørsted og H.C. Andersen; ham med 'hvad fatter gør' eventyrene om lille Klaus og Store Klaus, Kejserens nye klæder og andre uvurderlige bidrag til verdens kulturelle kapital, er som indikeret 'ideen' om at bygge fundamentet til energiøen på basis af billige boreplatforme...

Vores undersøgelser tyder, som nævnt, på at det med fordel kan lade sig gøre. Vi har undersøgt spørgsmål om radioaktivitet (!!), korrosion og andre mulige 'showstopper' for ideen; der er endnu ikke fundet nogle. (Men, det vil være hjælpsomt om Energistyrelsen vil sætte ressourcer af til opgaven. Og/eller tage over. Ud fra den bevilling, man har fået fra Folketinget. til at undersøge sagerne videre. Og se på den del af 'markedets kreativitet' som politikerne, som en del af aftalegrundlaget, ønsker ind omkring Energiøen; det være sig opdyrkning af Tang i net spændt ud imellem vindmølleårne og andre kreative ting der har været oppe i vende. I Holland. Hvor ideen til Energiøerne skulle komme fra. Eller andet)

Vores ide om genbrug har umiddelbart FEM fordele som den fysiske ø ikke har..

- Man tackler et eksisterende miljøproblem, genbrug af boreplatforme,.
- Der kan spares pæne mængder energi til fremstilling af Energiøen (co2 udledninger,..)
- Fysisk kan platforme flyttes. Og de kan derfor i nogen grad bank og kreditfinansieres. (Specielt med staten i ryggen..)
- Der kan trives et rigt marine liv under en stålkonstruktion som en fysisk ø ikke tillader og..
- Man kan komme videre her og nu. Det behøver ikke vente til på den anden side af 2030. Det er lige til at gå til. Teknisk, økonomisk, kommercielt - og 'samfundsmæssigt',..

Givet de relativt små beløb så betyder det at en sådan genbrugsø må kunne...

- Realiseres med statsligt majoritets ejerskab - og lidt af de penge der ER sat af til arbejdet med energiøerne,..
- Simple bank- og realkreditlån og,..
- En mindre kreds af folkeaktionærer, læs både almindelige borgere og folk med forstand på offshore energi, vindmøller og andre teknisk vigtige faktorer,.. På den måde kan markedets involvering og kreativitet 'sikres'; man vil møde op til den årlige generalforsamling og give sit besyv med, uden at nogen får det som deres primære interesse. At være medejer af Energiøen...

3 - Fremtidens offshore; flydende fundamenter m.v.

Fremtidens offshore, det er, set herfra, flydende vindmøllefundamenter fra Stiesdal, med tiden lavet på genbrugsstål, genbrugt oliegrej som fundament, kraftige elkabler over en afstand på cirka 100 kilometer. Placeret ud for verdens megapoler, New York, Boston, Shanghai og andre steder hvor megavindmøller også giver færre naboklager, hvis de er uden for synsvidde. Dertil virker det, vil jeg skrive efter have spurgt mig for, yderst fornuftigt at bruge genbrugsvarme fra den transformerstation, der skal bruges på de påtænkte energier, til at udvinde brint (og ilt) og herfra, biometanol, opgraderes bionaturgas og/eller ammoniak. Det sidste til brug i skibe eller som gødning,...

På den måde kommer der et, vil jeg mene, holdbart projekt ud af det der startede med nogle hollændere der tog fat på at udtænke Energiøer i Nordsøen for 6-7 år siden.

Det håber jeg vil blive, ja, hørt! I den her høring.

Yderligere oplysninger gives gerne...

bh

Jakob Ramlau Eriksen
91 43 61 56

p.s. Fiskerne taler om 'freak-bølger' ude i Nordsøen. Bølger på 20-30 meter. Som de forventer flere af. I takt med klimaforandringer, skybrud og storme. Det skal man også, hvis man ikke har gjort det, nok tage højde for. I arbejdet med energiøerne. Givet at bunddybden er på 35 meter, der hvor Energiøen tænkes placeres i Nordsøen, så betyder det at fundamentet på Energiøen skal være cirka 67 meter højt, hvis det antages at energiøen ikke må komme under vand,... Det virker ikke til at man har taget, ja, højde for det. I de visualiseringer af 'Vindø' med fine opretstående grønne træer, en fysisk umulighed i Vestjylland og Nordsøen, offentligheden har haft adgang til. Hvorfor den økonomiske case for en fysisk energiø i stedet for stålkonstruktioner måske også her er løst funderet. Og ikke regnet godt nok igennem. Måske..

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
hoeringenergioe@ens.dk
ens@ens.dk

Høringssvar vedrørende forslag til lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen

Date 18/08/2021

Rambøll har med interesse læst udkastet til Lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen.

Lovforslaget sætter rammer for ejerskabet af energiøen, men vi har bemærket at loven giver flere muligheder for hvordan rollerne mellem staten og private parter skal fordeles i udviklings- og byggefasen. Det står ikke klart hvem, der skal være ansvarlig for udbud og anlæg af energiøen, samt de tilhørende tekniske anlæg.

Det er vores forståelse at Energinet vil være ansvarlig for eltransmission herunder udlandforbindelser, mens det ikke er bestemt hvem der skal være ansvarlig for evt. brintrørledninger fra øen. Ligeledes er det ikke afklaret hvem der skal være ansvarlig for anlæg på øen, herunder forventede Power-to-X produktion, lager m.v.

Rambøll har som ét af få danske rådgivende ingeniører, arkitekt og konsulentfirmaer kompetencerne og kapaciteten til at løfte en opgave af den størrelsesorden som udvikling og anlæg af energiøen vil være. Usikkerheden om hvilke aktører der i den sidste ende får ansvaret for etableringen af energiøen forsinker imidlertid det forberedende arbejde og den egentlige projektering af energiøen. Med mange aktører i spil og et endnu uklart forretningsgrundlag for den private involvering i ejerskabet, forøges risikoen for en unødvendig indsnævring af feltet af mulige private deltagere og projektets samlede risiko. Uklarheden kan medføre unødvendig afventede holdning hos rådgivere og potentielle private aktører og dermed en begrænsning af de ressourcer, der i markedet allokeres til modning af projektet. Såfremt centrale beslutninger, som f.eks. øens størrelse, forventes truffet efter udbud er igangsat, vil det efter vores opfattelse ikke medføre en optimal udnyttelse af de private aktørers kompetencer og ressourcer.

Med henblik på at fremme etableringen af energiøen og reducere de væsentlige tekniske og tidsmæssige risici, som projektet frembyder, vil vi foreslå at følgende temaer bliver behandlet i loven:

- Hvilken statslig enhed der vil få ansvaret for anlæg af energiøen og efterfølgende varetage statens ejerskab.
- Sammenhængen mellem ejerskab til selve energiøen, de anlæg der skal etableres på øen og dermed øens størrelse.

Rambøll
Hannemanns Allé 53
DK-2300 Copenhagen S
Denmark

T +45 5161 1000
F +45 5161 1001
<https://ramboll.com>

- Ansvar for (brint)rørledninger med forbindelse til energiøen (tilsvarende den indeholdte afklaring om eltransmission fra energiøen).
- Hvornår og hvordan hensyn til øvrige interessenter, såsom forsvaret, fiskeri, miljømyndigheder og andre stater, afdækkes.

Med venlig hilsen

Ib Enevoldsen
Administrerende Direktør
Rambøll Danmark

Energistyrelsen
Kontor/afdeling: Energiø/Vedvarende energi
Att.: hoeringenergie@ens.dk
med kopi til: ens@ens.dk.

18.08.2021

Høringssvar til forslag til lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen

Rådet for Grøn Omstilling takker for at have fået lejlighed til at kommentere ovennævnte lovforslag.

Vi har ikke generelle kommentarer til de foreslåede bemyndigelser, men finder at nogle principper bør slås fast på forhånd.

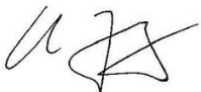
Særligt finder vi det vigtigt, at energiøen indrettes på en måde, som minimerer energitab.

Den producerede el fra energiøen og tilhørende vindmølleparker bør derfor så vidt muligt føres i land, da de meget store mængder overskudsvarme fra produktion af brint og evt. PtX ikke kan nyttiggøres på øen. Brintproduktion og PtX-anlæg bør derfor placeres på land, tæt på store fjernvarmemarkeder, som kan udnytte overskudsvarmen.

Størrelsen af øen bør derfor dimensioneres efter, at disse anlæg ikke ligger på øen. Dette er formentlig ikke et problem i fase 1 (som er dimensioneret til 3 GW). Selv hvis øen laves for stor i 1. fase, fordi man afsætter plads til evt. brint- og PtX-produktion, ville man kunne bruge denne kapacitet senere, når der kommer yderligere parker. Men senere, når øen nærmer sig sin endelige størrelse (10 GW el) bør den ikke dimensioneres efter, at der også skal være brint- og PtX-anlæg på øen. PtX er nævnt i lovbemærkningerne på side 20.

Skulle der være spørgsmål til vores høringssvar, står vi naturligvis til rådighed for en drøftelse.

Med venlig hilsen

Chr. Jarby
Seniorrådgiver
Rådet for Grøn Omstilling

Christian Ege
Seniorkonsulent
Rådet for Grøn Omstilling

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

17. august 2021

Sendt via e-mail til hoeringenergioe@ens.dk og ens@ens.dk

VindØ konsortiets høringsbemærkninger til lovforslag om projektering og anlæg af energiøen i Nordsøen

VindØ konsortiet takker for muligheden for at komme med bemærkninger til lovforslaget.

VindØ konsortiet finder det hensigtsmæssigt med en bred og fleksibel rammelov om projekteringen og anlægget af energiøen og kan overordnet set tilslutte sig lovforslaget.

VindØ konsortiet er enig i, at den selskabs- og forretningsmæssige drift af energiøen ikke skal reguleres ved lovforslaget, men i stedet reguleres inden for rammerne af eksisterende lovgivning, anlægstilladelsen, selskabsvedtægter samt aftaler mellem staten og den private investor.

Det er samtidig vigtigt, at reguleringen af driften af energiøen bliver afklaret senest i forbindelse med afholdelsen af udbuddet. Kun derved sikres en gennemsigtig og ikke-diskriminerende proces, hvor de private investorer har tilstrækkelig indsigt i, på hvilke vilkår de deltager i konkurrenceudsættelsen.

Bemærkninger til lovforslaget

Klageadgang

Det fremgår af lovforslaget, at tilladelser og afgørelser efter loven (jf. § 11) og visse tilladelser vedrørende anlæg af energiøen (jf. §§ 12 og 13 om råstof- og museumsloven) ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. Det fremgår af forarbejderne til de omtalte bestemmelser, at afskæringen af den administrative klageadgang er fundet nødvendig af hensyn til energiø-projektets fremdrift og særlige karakter. Endvidere findes tilsvarende bestemmelser i lovene om Femern Bælt-forbindelsen og den nye Storstrømsbro.

VindØ konsortiet er enig i, at det er hensigtsmæssigt at begrænse den administrative klageadgang i et projekt som det foreliggende for at sikre projektets nødvendige fremdrift. Retssikkerheden er fuldt ud sikret for interessenter og tredjeparter via den skitserede domstolsprøvelse i lovforslagets § 14.

VindØ konsortiet anbefaler dog, at bestemmelserne i lovforslagets §§ 11-13 udvides, så klageadgangen også begrænses for andet end tilladelser og afgørelser efter loven (jf. § 11) samt visse tilladelser efter råstof- og museumsloven (jf. §§ 12 og 13). Energiø-projektets fremdrift og særlige karakter tilsiger, at klageadgangen f.eks. også begrænses i relation til tilladelser og afgørelser, som er tæt forbundet til og nødvendige for etableringen af energiøen, men som ikke meddeles efter lovforslaget. Det kunne f.eks. være tilladelser i forbindelse med etablering af anlæg på fastlandet (f.eks. en cementfabrik), som udelukkende skal anvendes i forbindelse med etableringen og/eller driften af energiøen.

Uden en sådan supplerende begrænsning af klageadgangen vil energiø-projektets fremdrift kunne blive væsentligt kompromitteret i strid med formålet med lovforslagets §§ 11-13 og aftalekredsens ønske om at etablere energiøen i Nordsøen inden udgangen af 2033.

Tinglysning af energiøen

Det fremgår af VE-lovens § 25, stk. 4, at elproduktionsanlæg, som er fast forankret på søterritoriet m.v. udgør fast ejendom, der kan tinglyses efter tinglysningslovens § 19, stk. 1. Baggrunden for bestemmelsen er at sikre muligheden for finansiering af havvindmøller m.v. gennem optagelse af lån med pant i anlæggene.

VindØ konsortiet finder at en tilsvarende bestemmelse bør indsættes i lovforslaget, så investor har mulighed for at finansiere etableringen af øen gennem pant, realkreditlån eller lån med samme vilkår som realkreditlån m.v. I dag strækker realkreditloven sig kun til og med Danmarks søterritorium, hvorfor særlig hjemmel anses for nødvendig.

Anden lovgivning

Efter lovforslagets § 4, stk. 3, bemyndiges Klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte ”vilkår” for anlægsarbejdet og den efterfølgende vedligeholdelse og drift af energiøen, herunder at etableringen m.v. af øen skal ske i overensstemmelse med national lovgivning, inkl. lovgivning som ikke specifikt finder anvendelse i den eksklusive økonomiske zone.

VindØ konsortiet finder det hensigtsmæssigt, at lovforslaget indeholder en bredere bemyndigelse for Klima-, energi- og forsyningsministeren til at bestemme, at anden national lovgivning skal gælde for energiøen, dvs. en bemyndigelse, der går videre end til at vedrøre ”vilkår” for anlægsarbejdet og den efterfølgende vedligeholdelse og drift af øen.

Efter VindØ konsortiets opfattelse vil f.eks. muligheden for at kunne tinglyse energiøen efter tinglysningslovens regler, jf. ovenfor, ikke udgøre et ”vilkår” efter lovforslagets § 4, stk. 3. Tilsvarende kan gøre sig gældende i relation til anden lovgivning. Den foreslåede bredere bemyndigelse (hvorefter ministeren mere generelt bemyndiges til at bestemme, at anden national lovgivning skal gælde for energiøen) vil sikre, at en eventuel ”manglende” regulering, som måtte vise sig nødvendig eller hensigtsmæssig for etableringen af energiøen (men som ikke udgør et ”vilkår”), ikke forsinker fremdriften af projektet.

Bemærkninger til lovforslagets forarbejder

Inddragelse af aftalekredsen

VindØ konsortiet finder det som nævnt hensigtsmæssigt med en bred og fleksibel rammelov, hvor konkrete trin i udmøntningen af energiøen ikke forelægges for Folketinget, og hvor ministeren vil kunne foretage de nødvendige projekteringskridt i forbindelse med anlægget af energiøen, herunder afholde udbud om ejerskab og indgå kontrakter med de vindende parter, sml. lovudkastet s. 16n-17ø.

VindØ konsortiet finder det dog samtidig hensigtsmæssigt, at det i forarbejderne præciseres, at ministeren løbende skal inddrage aftalekredsen bag Klimaaftalen 2020 og Tillægsaftalen af 4. februar 2021 i processen vedrørende energiøen, herunder i alle væsentlige beslutninger vedrørende udbudsproces, statens rolle i det innovative område samt øens størrelse. Hermed sikres det, at lovforslagets brede bemyndigelse konkret udmøntes og fremtidssikres i overensstemmelse med aftalekredsens ønsker og tilkendegivelser.

Undgå ”lovgivning i forarbejderne”

VindØ konsortiet finder det uhensigtsmæssigt, at lovbemærkningernes konkrete beskrivelse af energiøen kan blive opfattet som en ydre ramme for, hvordan øen skal se ud, jf. f.eks. lovforslagets s. 45, 3. afsnit (”5,6-10,9 mia. DKK for hhv. en inddæmning på 12 ha ... og en inddæmning på 49 ha.”), lovforslagets s. 60, 1. afsnit (”Energiøen vil kunne anlægges med en størrelse i omegnen af 12 ha. og 49 ha.”), og lovforslagets (delvist modstridende) beskrivelse på s. 65n (”Arealmæssigt forventes energiøen afhængig af tilkoblede GW

havvindmøller at få en størrelse på mellem 12 ha. Og 49 ha, hvortil kommer eventuelle arealer til andre aktiviteter på øen i en "innovationszone"").

For at sikre den mest samfundsmæssigt hensigtsmæssige realisering af projektet, er det vigtigt, at forhold omkring energiøens størrelse, indretning og faciliteter ikke begrænses i lovforarbejderne, men kan fastsættes så fleksibelt som muligt. De nævnte forhold skal frit kunne afklares med de private aktører i forbindelse med markedsdialogen og om nødvendigt fastlægges nærmere i kravspecifikationen m.v. forud for afholdelse af udbud.

VindØ konsortiet anbefaler derfor, at lovforslaget "renses" for de meget præcise beskrivelser af energiøens størrelse m.v., der i stedet kan erstattes med en mere generel beskrivelse (se eksempel på sidstnævnte på s. 63, 5. afsnit).

VindØ konsortiet finder det tilsvarende uhensigtsmæssigt, at det i lovforslaget anføres, at etableringen af en "mindre servicehavn ... ikke vil udgøre en havn efter havneloven", jf. lovforslagets s. 66, 3. afsnit, da det kan blive opfattet som en ydre ramme for etableringen af en eventuel havn på energiøen. Det bør endelig ikke fremgå af lovbemærkningerne, at udbuddet forventes at blive gennemført som et "udbud med forhandling", jf. lovforslagets s. 17, 3. afsnit, da en anden form for udbud – i forlængelse af markedsdialogen – kan vise sig at være mere hensigtsmæssig for konkurrenceudsættelsen og projektets gennemførelse.

Statens risiko

VindØ konsortiet finder det hensigtsmæssigt, at det i lovforslagets bemærkninger tydeliggøres, at statens risiko vil indgå under konkurrenceudsættelsen og udgøre en faktor, der har betydning for etableringen af energiøen.

F.eks. vil et statsligt bidrag til anlægsinvesteringen skulle ses i lyset af statens risiko ved projektet, der vil afhænge af det endelige projektforslag, den endelige ejerskabsstruktur og de endelige ejerskabsvilkår (jf. lovudkastets s. 45, 5. afsnit). Tilsvarende vil udformningen, udnyttelsen og den forholdsmæssige fordeling af "fleksibilitetszoner" og "innovationszoner" (jf. lovudkastets s. 60, 1. afsnit) afhænge af, hvilken rolle og risiko staten påtager sig i projektet.

Dette er efter VindØ konsortiets opfattelse vigtigt at få tydeliggjort i forbindelse med vedtagelsen af den retlige ramme for energiø-projektet.

Beskrivelse af de klimamæssige konsekvenser

VindØ konsortiet finder, at lovforslagets beskrivelse af VE-andelen af Danmarks elforbrug i 2030 er konservativ og kan give et misvisende billede af behovet for energiøen, jf. lovforslagets s. 50-51.

Den forventede VE-andel er afhængig af, hvilken fremskrivning der anvendes. I lovbemærkningerne henvises til Energistyrelsens Klimafremskrivning og -status 2021, der bygger på en opgørelse af energiforbruget under en "Frozen Policy" tankegang, dvs. i en tænkt situation uden nye politiske tiltag. For at opnå målet om 70% CO₂-reduktion vil der imidlertid forventeligt skulle ske en (markant) øget direkte og indirekte elektrificering af væsentlige sektorer såsom f.eks. transport, landbrug og industri.

Det må derfor forventes, at el-forbruget inden for de næste årtier vil blive øget markant, og at efterspørgslen efter/behovet for vedvarende elproduktion vil stige tilsvarende.

VindØ konsortiet vurderer på den baggrund, at lovforslagets bemærkninger om de potentielle klimaeffekter af energiøen er underdrevne. Energiøen indgår som en væsentlig del af realiseringen af 70% målsætningen og vil

samtidig være en afgørende faktor for at realisere ambitionen om Danmark som foregangsland inden for power-to-x.

Afsluttende bemærkninger

VindØ konsortiet takker endnu engang for muligheden for at komme med bemærkninger til lovforslaget og står til rådighed, såfremt Energistyrelsen måtte have spørgsmål eller i øvrigt måtte finde det hensigtsmæssig med en supplerende høring.

18.08.2021

Wind Denmarks hørings svar til forslag til lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen

Wind Denmark takker for muligheden for at afgive hørings svar til forslag til lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen.

Overordnet set finder Wind Denmark det fremsatte lovforslag fornuftigt, da den skaber den fornødne lovhjemmel til, at de aktiviteter som er nødvendige for realisering af energiøen i Nordsøen igangsættes og samtidig sikrer en strømlinet proces, som muliggør, at energiøen kan realiseres inden for den aftalte tidsramme.

I forlængelse heraf bakker Wind Denmark derfor også op om den brede bemyndigelse, §3 giver, da den foruden de direkte afledte aktiviteter også giver mulighed for, at aktiviteter som ikke er direkte forbundet med energiøen, som f.eks. identifikation af egnede sandressourcer, også kan iværksættes, og at rammerne for klageadgang jf. §11-13, skaber en agil tilladelsesproces uden at gå på kompromis med adgangen til at kunne påklage beslutninger taget ifb. hermed.

Wind Denmark vil dog bemærke i den forbindelse, at man med fordel kan overveje også at udvide bemyndigelsen til, at aktiviteter forbundet med den innovative del, også inkluderes. Grunden herfor er, at det ikke på nuværende tidspunkt kan udelukkes, at den innovative del kan blive et vigtigt element i den samlede rentabilitet af projektet. En udvidet bemyndigelse kan derfor resultere i en tidsoptimering, da aktiviteter¹ kan igangsættes, lige så snart der er vished om, hvorvidt den innovative del bliver en integreret del af energiø-designet. Hertil virker det desuden ikke optimalt, hvis projekteringen og etableringen af energiøen opdeles i to forskellige spor, da det modulæredesign af energiøen med fordel bør ses som et samlet projekt, hvor det ekstra fodaftryk som f.eks. et PtX-anlæg vil medføre, indgår i den samlede projekteringen og lovgivningsmæssige ramme.

Vedr. §9 finder Wind Denmark det uklart, hvad bemyndigelsen rent faktisk dækker over. Hvis ordlyden af paragraffen tages for pålydende, gives der bemyndigelse til, at alle afledte omkostninger for statslige myndigheder ifb. med projekteringen og etableringen af energiøen i princippet kan pålægges den private udvikler at betale. I den forbindelse skal det understreges, at Wind Denmark er helt på linje med, at omkostninger til opgaver, som normalt udføres af bygherre, som f.eks.

---

¹ Foruden det ekstra fodaftryk på havbunden, er særligt de miljømæssige konsekvenser af PtX-produktion vigtig at få afdækket, da der er tale om helt andre miljømæssige overvejelser, hvilket særligt skal ses i forbindelse med de store mængder vand som dels skal "suges" ind i afsaltningsanlægget (elektrolyse kan ikke fungere med saltvand) dels affaldsproduktet i form af en meget saltholdige brine skal bortskaffes.

miljøundersøgelser, kan sendes videre, både af hensyn til statsstøtteregele, men også at det udvidede omfang af f.eks. forundersøgelser frembringer brugbare data for bygherre i den videre projektudvikling.

Når det så er sagt, er det uklart om de afledte omkostninger, som ligger inden for de kompetente myndigheders ressortområde, som f.eks. udarbejdelse og gennemførelse af udbuddet eller det administrative arbejde i godkendelsen af VVM, også kan opkræves den private udvikler. Foruden en principiel betænkelighed i at opkræve dækning for omkostninger ifb. myndighedssagsbehandling af et projekt som staten selv har udbudt, opfordrer Wind Denmark til at den endelig lovttekst præciseres, så det klart fremgår, hvad §9 dækker over. Hvis der vitterligt er et ønske om at hele eller dele af myndighedernes sagsbehandling, skal dækkes af den private udvikler, bør det samtidig også angives et loft² og præsenteres en metode til, hvordan man kan opgøre hvilke timer der er direkte henførbare energiøen og hvilke der ikke er.

Af mere generel karakter stiller Wind Denmark sig undrende over for, at der i lovbestemmelsernes afsnit 8 vedr. de klimamæssige konsekvenser af energiøen henvises til Klimafremskrivningerne 2021 (KF21). Af afsnittet fremgår det blandt andet, at *“Danmark i 2030, uden indregning af energiøerne, er fremskrevet til at have en produktion af grøn strøm, som næsten svarer til det fremskrevne forbrug.”* Som fremført af Wind Denmark flere gange, er KF21 et såkaldt frozen policy scenarie, som ikke er kompatibelt med 70 pct.-målet og er ikke særlig brugbar som benchmark³. Det skyldes at hvis målet om 70 pct. CO₂-reduktion i 2030 skal indfris, vil det kræve nye tiltag som resulterer i et højere elforbrug end KF21 og dermed også en større efterspørgsel på grøn strøm.

For at skabe et mere retvisende billede bør der som minimum tages udgangspunkt i analyseforudsætningerne 2021 (AF21), hvor udviklingsforløbene vurderes at være kompatible med 70%-målet. En gennemgang af AF21 datasættet, viser naturligvis også et større elforbrug end KF21, som ikke står mål med den fremskrevne sol og vind produktion, hvilket betyder at Danmark risikerer at mangle 11TWh grøn strøm i 2030.

Skulle ovenstående give anledning til spørgsmål, står Wind Denmark til rådighed for evt. uddybning og dialog om de afgivne kommentarer.

Med venlig hilsen

Thomas Young Hwan Westring Jensen

Chefkonsulent

Tlf: 3373 0349

Email: Tyj@winddenmark.dk

---

² Som også kendes ved forundersøgelserne for bl.a. Thor og Hesselø

³ Hertil giver det heller ikke et retvisende billede udelukkende at se på de nationale konsekvenser, men også internationale perspektiv, da KEFM har kommunikeret at en forudsætning for energiøerne er udlandsforbindelser og "overproduktionen" derfor vil blive eksporteret til andre lande og dermed resultere i CO₂-reduktioner i det importerende lande.

København d. 18.08.2021

WWF Verdensnaturfondens bemærkninger til "Forslag til Lov om projektering og anlæg i Nordsøen"

WWF Verdensnaturfonden takker for muligheden for at kommentere på forslaget til 'Lov om projektering og anlæg i Nordsøen'. Udbygning af den danske vindenergi er af afgørende betydning, hvis Danmark skal opfylde sine forpligtelser i Paris-aftalen. WWF Verdensnaturfonden forholder sig således overvejende positivt til forslaget om at åbne for etableringen af et knudepunkt for vind i Nordsøen.

Verden står imidlertid ikke kun overfor en klimakrise, men også en biodiversitetskrise, som er tilsvarende alvorlig og akut. Det er afgørende, at vi ikke glemmer den ene krise i vores bestræbelser på at håndtere den anden. Vi er derfor bekymrede over, at hensynet til havnaturen fylder meget lidt i det foreliggende lovforslag, og har følgende kommentarer:

Mangelfuldt grundlag for at vælge en inddæmmet ø frem for en platform

Der lægges i lovgrundlaget op til, at man bygger en inddæmmet ø frem for en platform. Denne politiske beslutning hviler bl.a. på Energistyrelsens 'Cost-benefit-analyse og klimaaftryk af energioer i Nordsøen og Østersøen' udarbejdet af COWI. I analysen fokuseres der imidlertid hovedsageligt på økonomiske faktorer. I WWF undrer vi os over, at man ikke har medtaget følgende faktorer i sammenligningen af de to løsninger:

- de miljømæssige konsekvenser ved at vælge en inddæmmet ø frem for en platform. Dette berøres kun perifært i rapporten. Dette kan undre, eftersom øen er af betydelig størrelse og kan forventes at have et betydeligt miljømæssigt aftryk. Blandt andet i forbindelse med indvindingen af sand fra havbunden, øget aktivitet, støj, sedimenttransport m.m. i den langtrukne etableringsproces, stor og permanent arealbeslaglæggelse samt en potentielt vidtrækkende hydrografisk påvirkning.
- overvejelser over, at sand på verdensplan i stigende grad er en meget begrænset ressource. Sandforekomster varierer i forhold til kornstørrelser, kvalitet og anvendelsesmuligheder, og der er en forventning om, at sand også fremover også skal benyttes til klimasikring af landets kyster, fremtidige byggeprojekter m.m.

Særligt taget i betragtning, at de økonomiske fordele ved at vælge en inddæmmet ø frem for en platform fremstår begrænsede i analysen, undrer det, at disse andre og meget væsentlige miljørelaterede faktorer ikke medtages i afvejningen af de to løsninger.

WWF opfordrer overordnet til, at:

- man til en hver tid vælger den konstruktion, der med mindst mulig påvirkning af natur, miljø og klima kan opfylde de nødvendige krav og behov;
- man overvejer cirkulære løsninger som f.eks. genanvendelse af rent materiel fra olie/gas platforme med nært forestående krav om dekommissionering;
- man ved en eventuel etablering af en inddæmmet ø stiller som betingelse, at sandsugningen minimeres (f.eks. gennem anvendelse af alternative materialer), optimeres og sker på en måde, der har mindst mulig miljøpåvirkning;
- man både med en inddæmmet ø og en platform maksimerer biodiversitetsfremmende elementer i designet.

VVM og miljøkrav til anlægsarbejdet

I WWF er vi bekymrede over, at der i lovforslagets §4, som (iflg. lovforslagets §7 stk. 2) skal erstatte § 25 i lov om miljøvurdering af planer og programmer, ikke indgår nogen krav om overholdelse af miljøstandarder. Miljøvurdering og -hensyn bør indgå som et centralt led i godkendelsesprocessen. En strategisk miljøvurdering og VVM bør også indbefatte hele projektets omfang og udbygning til 10 GW.

Verdensmål

I vurderingen af lovforslagets konsekvenser for opfyldelsen af verdensmålene i dansk kontekst (s. 43) nævnes verdensmål 7, 9, 13 og 17. I WWF undrer vi os over, at verdensmål 14 – 'bæredygtig brug af havet og dets ressourcer' – ikke er nævnt. Etableringen af en energiø af den planlagte størrelse vil uundgåeligt få konsekvenser for livet i havet, hvorfor det er bydende nødvendigt her at inkludere Verdensmål 14.

Behov for fokus på naturforbedring og reduktion af det samlede pres på havnaturen

Den danske havnatur er i forvejen alvorligt presset. Skal Danmark leve op til sine forpligtelser i Havstrategien om opnåelse af god miljøtilstand – og forpligtelserne i Loven om Maritim Fysisk Planlægning om, at projekter ikke må stå i vejen for disse mål – er der ikke blot behov for, at vi undgår at lægge yderligere pres på havet. Der er behov for, at vi arbejder aktivt for at minimere presset på de marine økosystemer og sikre en bedre havnatur end den, vi har i dag. Med de omfattende ambitioner for havvind lægges der imidlertid yderligere pres på havnaturen. Derfor bør der i forbindelse med etableringen af en så indgribende konstruktion ikke blot tænkes i at undgå eller minimere skadelige påvirkninger, men også i naturinkludivt design i selve konstruktionen og kompenserende initiativer i tilknytning til eller udenfor anlægsområdet. Endvidere bør man reducere det samlede kumulative pres, for eksempel ved at reducere eller forbyde udvalgte andre aktiviteter i et område nær konstruktionen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministerens beslutningskompetencer

Vi undrer os over, at en stor del af beslutningskompetencen vedrørende miljøspørgsmål placeres hos Klima-, Energi- og Forsyningsministeren. For eksempel kompetencen til at træffe afgørelse om, hvorvidt anlægget på baggrund af en VVM-screening skal miljøvurderes eller ej (§5). Det samme gælder kompetencen til at fastsætte regler med henblik på at gennemføre eller anvende internationale og EU-forordninger, direktiver og beslutninger om naturbeskyttelse (§6). Der er ikke noget i høringsmaterialet som for WWF godtgør, at man rykker VVM-beføjelsen fra Miljøministeriet til Klima-, Energi- og Forsyningsministeret, og WWF efterspørger derfor en begrundelse herfor.

Klageadgang

I forbindelse med sandindvinding til projektet har regeringen valgt at fjerne klageretten, '*klageadgangen afskæres af hensyn til projektets fremdrift*' (s. 37 i gennemgangen af lov om råstoffer). Generelt er der behov for fremdrift i projekter. At sætte klageretten ud af drift er i strid med Aarhuskonventionen, og WWF kan ikke se en salig begrundelse for at klageadgangen afskæres og efterspørger derfor en begrundelse herfor.

Afslutningsvist ønsker WWF at understrege vores støtte til vedvarende energi, som et essentielt middel i kampen mod klimaforandringerne. I relation til Danmarks kommende havplan må vi dog konstatere, at presset på en i forvejen forarmet marin biodiversitet vil stige drastisk i kommende år. En stærk og intakt

for a living planet®

havnatur er et afgørende værn mod klimaforandringer. Derfor gentager vi afslutningsvis vores forventning om, at man i forbindelse med etablering af energier indtænker hensynet til vores marine økosystemer og vælger designs, teknologier og metoder, som opfylder energibehovet med mindst mulig påvirkning på havets natur i anlægsfasen og mest mulig natur i driftsfasen.

På vegne af WWF Verdensnaturfonden,

Thomas Kirk Sørensen
Lead Conservation Specialist – Ocean
WWF Verdensnaturfonden
Kontakt: t.sorensen@wwf.dk

Trine Glue Doan
Senior Advisor, Energy & Climate
WWF Verdensnaturfonden
Kontakt: t.doan@wwf.dk

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

hoeringenergie@ens.dk
cc ens@ens.dk

Høring af forslag til lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen

18. august 2021

Vores ref. SHARF

Ørsted takker for muligheden for at afgive høringssvar om forslag til lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen. Ørsted er indgået i et partnerskab med ATP med hensigten at byde på at blive statens partner og bygge, eje, og drive energiøen i Nordsøen.

Ørsted støtter lovforslagets formål og sigte, og finder det positivt, at der dannes brede rammer for, at energiøen kan anlægges indenfor den ambitiøse tidslinje der er nødvendig for opfyldelsen af klimamålene. Ørsted støtter også, at der på baggrund af lovforslaget vil kunne udformes den nødvendige regulering til at understøtte en effektiv projektering og udbudsproces gennem brede bemyndigelser til Klima-, energi- og forsyningsministeren.

Ørsted har tre ønsker til præcisering, som beskrives nedenfor.

1. Konstruktion af en inddæmmet ø og sandindvinding

Som det fremgår af § 2 skal "anlægget betegnet som energiøen i Nordsøen anlægges som en inddæmmet ø". I de specielle bemærkninger (s. 60) defineres en inddæmmet ø som "et kunstigt anlagt anlæg". Ørsted støtter denne definition, da tillægsaftalen af 4. februar 2021 ikke nærmere definerer, hvordan den inddæmmede ø skal konstrueres.

Ørsted noterer sig, at der med lovforslaget forberedes muligheden for, at træffe de nødvendige foranstaltninger for at kunne indvinde sand i store mængder, til anlæg af energiøen. Det fremstår dog ikke tydeligt, hvorvidt der i loven tages stilling til det tekniske design og materialevalg i konstruktionen af en inddæmmet ø, herunder hvilke mængder af ressourcer anvendes til anlægsarbejdet. For eksempel, kunne dette tydeliggøres på s. 61 hvor der skrives: "Sand må forventes at blive en nødvendig ressource i indfrielsen af Tillægsaftalen af 4. februar 2021. Her blev det aftalt, at energiøen i Nordsøen anlægges som en inddæmmet ø, hvilket forventes at forudsætte sandopfyldning.". Ørsted mener, at design og konstruktion af den inddæmmede ø, herunder materialevalg, ikke bør defineres nærmere i loven

om projektering og anlæg af en energi-ø i Nordsøen, men af byderne i udbudsprocessen.

Vores ref. SHARF

2. Øens arealopdeling og ø-ejerens rolle i forhold til en "innovationszone"

I de specielle bemærkninger til §3 beskrives (s. 60), at øens størrelse endnu ikke er afklaret men forventes at ligge i omegnen mellem 12 ha og 49 ha. Størrelsen vil have betydning for, "om private investorer kan gives mulighed for at tilbyde etablering af yderligere areal til innovation og kommercielle aktiviteter ("innovationszone")."

Det er i lovforslaget ikke nærmere beskrevet, hvilke aktiviteter der skal forstås under begrebet "innovation". I de specielle bemærkninger synes der at mangle en foregående beskrivelse af de aktiviteter der henvises til ("sådanne aktiviteter", s. 63).

Det er ikke i lovforslaget nærmere beskrevet om der vil etableres regulatoriske rammer under hvilke private investorer kan etablere yderligere areal på energiøen og udføre "innovative og kommercielle aktiviteter". Særligt findes det uklart, hvem vil definere arealstørrelsen, betingelserne, herunder især lejesatsen og netadgang, og udpege aktørerne, der vil kunne etablere aktiviteter udover etablering af havvind og eltransmission, på øen. Det er ligeledes uklart, om private investorer ud over den vindende byder og kommerciel med-ejer af øen vil kunne etablere yderligere areal på øen.

Ørsted mener, at størrelsen, placeringen og udlejningen af arealer ikke bør fastlægges på forhånd. De vil afhænge en samlet optimering af øens energisystem. Derudover bemærker Ørsted, at kun i tilfælde hvor der reelt er alternative afsætningsmuligheder og derfor konkurrence, vil aktiviteter på øen som aftager el fra havvind kunne udvikles under kommercielle markedsforhold. Det samme gælder havvindudvikleres mulighed for at vælge et alternativt tilslutningspunkt. Er dette ikke tilfældet mener Ørsted at der vil være tale om at øen er et monopol, hvor udlejningen af arealer bør være reguleret. I den kontekst mener Ørsted at det er afgørende, at øens kommercielle ejer ikke kan opnå en konkurrencemæssig fordel i forhold til andre kommercielle aktører i forbindelse med udbud af havvind og opstilling af fx elektrolyseanlæg på øen.

Vil Energistyrelsen præcisere, om det er hensigten med lovforslaget at udelukke, at en sådan regulering af øen og aktiviteterne på øen kan foretages for dét der vil karakteriseres som "innovationszone"?

3. Gebyrer for de forberedende og projekteringsmæssige skridt til energiøen

§9 fastslår, at Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyrer til dækning af omkostningerne ved bl.a. forberedelse til og projektering af anlægget af energiøen efter §3. De specielle bemærkninger til

§9 beskriver (s. 82), at det forventes at "omfatte gebyrer for omkostninger ved opgaver, som normalt vil skulle udføres af byggherre" (...), eksempelvis "gebyrer for omkostninger forbundet med forberedelsen af byggherrens VVM-proces eller dennes arbejde med identifikation af en egnet sandressource.". Ørsted forstår bemyndigelsen således, at de forventelig betydelige administrative omkostninger forbundet med at forberede og afholde udbuddet, herunder udarbejdelsen af udbudsmateriale og relevant lovgivning, ikke indgår i de gebyrer, der vil skulle afholdes af vindende byder men i stedet finansieres via myndighedernes driftsbudget. Kan Energistyrelsen bekræfte, at denne forståelse er korrekt?

Vores ref. SHARF

Ved spørgsmål eller ønsker om uddybning står Ørsted selvfølgelig gerne til rådighed.

Med venlig hilsen
Ørsted

Sharissa Funk

sharf@orsted.dk
Tlf. +4599554110